

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ sit renunciatio, quotuplex, & quæ causæ ad eius valorem
requirantur. §. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

pun. de vicariis perpetuis, & temporalibus diximus. Tertius est si beneficium sit situm in Ecclesia non numerata. Nam tunc morte beneficiarii non permanet beneficium, sed spirat, & cessat, vt expressè habetur in c. dilecto. 25. vers. preterea. de prebendis; & late docet Gonzalez. gloss. 9. §. 3. à n. 9. Vbi concludit neque hæc beneficia reseruari possit, neque resignari, neque ad superiorem ob negligentiam in providendo deuolui. Quia non vacant, sed cum electo nascuntur, & cum defuncto pereunt, contentiuntur Garc. n. 17. Barbosa supra.

P V N T V M II.

De vacatione beneficij per renunciationem.

VAcate beneficium per renunciationem compertum est apud omnes doctores ex toto rite de renunciat. in decretalibus sexto, & in eodem. quia renunciatio beneficio ceditur. Sed qualiter hæc contingat examinare pergitur,

§. I.

Quæ sit renunciatio, quotuplex, & quæ causæ ad eius valorem requirantur,

- 1 Statuitur definitio renunciantionis,
- 2 Quotuplex est renunciatio, seu resignatio tacita, & expressa.
- 3 Expressa alia simplex, alia sub conditione.
- 4 Plures sunt causæ honestantes resignationem.
- 5 Expenditur constitutio r. v. in hac parte.
- 6 Expendantur causæ ibi appositæ.
- 7 Ex supradictis causis potest ordinarij resignationes admittere, duplici tamen conditione.
- 8 In resignatione ex causâ permutationis non est necessarium seruare supradictas causas, & conditiones.

Renunciatio est cessio, seu depositio beneficij proprii: sic Rebuff. in praxi benef. 3. p. tit. de resignat. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 7. cap. 19. quest. 1. Dixi esse cessationem, seu depositio-nem: quia renunciatio cedis & deponis ius, quod in beneficium habes, ita vt liberè alteri conferri possit; quæ de causâ tuam debet esse beneficium; nam alienum deponere non potes.

Duplex est resignatio, alia tacita, alia expressa. Tacita est, quæ ex iuris dispositione inducitur ob actum contrarium receptioni, vt si matrimonium contrahas, religionem proficaris, militiam nomen dederis: cum enim his actibus ipso iure vacatio beneficij annexa sit, absque vlla alia declaratione eos præstans censetur beneficium dimittere. De resignatione per matrimonium, & ingressum religionis infra erit sermo. De resignatione per militiam secularum, nihil aliud dicendum occurrat, nisi quod illa assumpta beneficio ipso iure vacent, tanquam assumpto statu incompatibilis. Gloffa in cap. vlt. de Clericis non residens, verbo reddiderit, Flamin. de resign. l. 1. q. 1. n. 21. Gonzalez. gloss. 15. n. 54. Julius Clarus præd. §. sine. q. 7. 3. n. 6. Barbosa allegat. 57. n. 16. & alij.

Expressa verò resignatio est, si verbis expressis beneficium deponas; sic Rebuff. supra tit. de resignat. Flamin. Paris. lib. 1. de resignat. quest. 1. Azor. quest. 2. Lessius lib. 2. capit. 34. dub. 35. n. 189.

Ritus hæc expressa resignatio duplex est. Simplex, seu pura, & conditionalis; sic relati doctores, Simplex, seu pura resignatio est si nulla adiecta conditione beneficium deponas. Conditionalis e contra si aliqua adiecta conditione beneficium dimittis. Hæc autem eaditio multiplex esse potest. Primò si ea conditione resignes, vt beneficium Titio conferatur. Ec hæc vocatur simplex resignatio in fauorem. Secundò si resignes eadem conditione, vt regredi ad beneficium. possis. Tertio si ea conditione dimittis, vt tibi fructus ex toto, vel ex parte reddantur, vel aliqua pensio ex beneficio soluatur. Quarto si resignes beneficium ea conditione, vt alter aliud simile, vel dissimile beneficium in tui fauorem resignet, quæ resignatio vocatur permutatio; quia tuum beneficium cum alterius beneficium permutas, & alter similiter tecum, continetque duplicem resignationem conditionalem.

Causæ autem requiritæ ad honestandam resignationem plures sunt vt tradunt Ioano Andreas Abbas & alij in cap. nisi cum pridem de renunciat. per textum. ibi, nempe conscientia etiminis ob quod beneficio venires ptiandus, debilitas corporis, seu impotentia, scientiæ defectus, plebis malitia, grauis aliorum offensio, capitales inimicitia, æris intemperies, censura aliqua, vel irregularitas, à qua liberari commode non potes. Quia aliquo horum impedimentorum ligatus, munera beneficij præstare rite non vales. Successu tamen temporis aliæ causæ minoris momenti renunciantionem honestant; ex eo namque quod beneficio multo tempore inseruietis, admittitur à Pontifice resignatio. Item si in fauorem alicuius resignes: solus enim fauor alteri factus præstat sufficientem honestatis cau-

sam, si habiles aliunde, vnde viuere possis. Azor. 2. p. instit. moral. l. 7. c. 19. q. 3.

Verum Pius V. in sua constitutione §. 8. quæ incipit Quanta ecclesie Dei, edita Kalend. April. 1. 68. quam referet Quarana in sum. Bullar. verbo beneficiorum resignationes. Vgolin. de test. episc. cap. 50. §. 18. num. 3. Flamin. de resignat. lib. 5. quest. 6. num. 2. varias causas apponit, ex quibus, & non aliis possunt episcopi, alique facultatem habentes recipere, & admittere resignationes; nempe illum rorum duntaxat, qui aut senio coactus, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vicarij, aut criminati obnoxij, censurisque ecclesiasticis irretiti, aut nequiores, aut non debent Ecclesie, vel beneficio inferuire, seu qui vnum, aliud, vel plura beneficia obtinuerit, vel quos ad aliud conuenerit promoueri. Religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si (tatum postea in re ipsa exequantur. Denique cum quis ex aliis causis acciderit, qui constitutione faciens recordationis Innocentij Papæ tertij de dimittendis cathedralibus Ecclesiis edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij residere secuti, sed neque horum vllus sacro ordini mancipatus nisi religionem ingressurus valeat vltimo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit, quo in vita possit commode sustentari.

Prima igitur causa, ex qua ordinarij simplicem resignationem admittere possunt, est, cum beneficiarius est senio coactus, quæ causa etiam iure communi stabilita erat in cap. nisi cum pridem de renunciat. Qui autem senio coactus dicatur iudicis arbitrio remittitur, spectata personarum qualitate, & earum complexione, vt bene probat Menoch. de arbitrar. casu 56. præcipue num. 3. Flamin. de resignat. lib. 5. quest. 6. numero 11. August. Barbosa 3. part. de potest. episc. alleg. 69. num. 31. Azor. 2. p. instit. moral. l. 7. cap. 17. quest. 5. & alij. Secunda causa est, cum beneficiarius incommoda vale tudine vitium, quæ similiter iudicis arbitrio relinquatur; vt tradit Azor supra, Menoch. casu 60. à n. 3. Barbosa numero 34. Tertia est si beneficiarius corpore ita impeditus taliter, vt commode præstare non possit id ad quod ratione beneficij tenetur, veluti si lepra, paralysij, morbo gallico, eomitiali; aliisque contagiolo, seu periculofo laborat. Flamin. de resignat. lib. 5. quest. 6. num. 31. Azor dicta q. 5. Barbosa alleg. 69. num. 35. Quarta est, si beneficiarius corpore vitiatum sit v. g. si sit cæcus, claudus, mutus, surdus, aut alio quouis corporis membro abscisso, contracto, vel deformato, quod ostendit suscipiendos impedire. Flamin. d. quest. 6. num. 33. Azor. dicta quest. Barbosa num. 36. Quinta est, si criminati sit obnoxiosus, ob quod possit beneficio priuari, nempe vitio simonia, homicidij, adulterij, sodomitæ, concubinitus, perijurij, blasphemæ. Azor. ibi Flamin. à num. 51. Barbosa num. 37. Sexta est si sit censuris ecclesiasticis irretitus, quarum absolutionem obtinere facile non possit. Azor. supra. Flamin. num. 23. Barbosa num. 39. Septima, si nequit, aut non debet beneficio inferuire. Prius partis exempla sunt, si sit banicitus, relegatus, dæmoniacus, mutus, illiteratus, an alia quouis irregularitate indispensabili affectus. Secundæ partis exempla sunt, si turpiter, & scandalosè viuat. Azor. supra. Flamin. dicta quest. 6. num. 31. Barbosa num. 40. Octauo, si resignans aliud beneficium, vel plura obtineat ad sui congruam sustentationem sufficientiam: quia quilibet beneficiarius vno tantum beneficio contentus esse debet. Azor. supra. Barbosa num. 41. Flamin. num. 108. Nono, si beneficiarius ad aliud beneficium ad sui sustentationem sufficientem promouatur, maxime si sit beneficium incompatible: quia tunc quæsi ex necessitate resignationem præstat. Flamin. l. 3. quest. 6. num. 157. Barbosa num. 42. Azor. 2. quest. 5. Decima, si religionem ingressus est, aut matrimonium contracturus, dummodo tamen re ipsa exequatur. Flamin. n. 163. Barbosa num. 43. Azor. supra. Est tamen differentia maxime notanda in resignatione facta ob ingredientibus religionem, vel matrimonium contractibus, quod beneficium resignatum ob ingressum religionis, non potest prouideri, quouque professio lequatur; at resignatum ob matrimonium contractendum, illo contracto statim beneficium prouideri poterit. Flamin. & Barbosa supra. Adde ex plurimum sententia ingressum religionis non sumi ibi pro habitu susceptione, sed pro possessione. Quapropter ab huiusmodi causis non potest resignare beneficium, nisi qui iam est in protecta ad professionem, & quasi mortaliter inuitabilem. Garc. 1. part. de benefic. c. 9. num. 15. Vnde decima, si ob capitales inimicitias nequit, aut non audet beneficiarius in loco beneficij residere. Azor. dicta quest. 5. Flamin. num. 169. Barbosa num. 44. Tandem si adest aliqua causa ex relatis ab Innocent. III. in cap. nisi cum pridem, sufficienter resignationem honestabit. Azor. supra.

Ex his igitur causis licet ordinarij resignationes simplicem, seu puras admittere, duabus tamen conditionibus seruatis. Prima, vt beneficiarius si sacris ordinibus initiatus sit, habeat aliam res, vnde commode viuere possit. Secunda, ne beneficium resignatum conferatur ordinarij, aut resignantis consanguineis, affinis, vel familiaribus etiam per circuitum, quia tacite presumetur resignatio non simplex, sed conditionalis, seu facta in fauorem. Sic Pius V. in supradicta sua constit. Adhuc ita

men hanc constitutionem, quoad hanc secundam conditionem non videtur vni receptam, sed potius à principio fuisse ab ea suppletam. Garcia 11. *par. de benef. cap. 3. num. 270.* August. Barbofa allegat. 69. num. 48. & consequenter nec pœnas ob hanc causam ibidem impositas. Quod si ordinarius abque aliqua ex supradictis causis resignationem admittat, nulla est admissio, nullam tamen pœnam obinde ipso iure incurrit. Flamin. lib. 5. dicta q. 6. n. 215. Vgolin. de potest. Episc. c. 50. §. 18. n. 6. Barbofa allegat. 69. n. 46.

8 Sed est dubium, an supradictæ causæ, & conditiones seruandæ sint in resignatione facta ex causa permutationis?

Credo non esse necessario seruandas; quia in permutatione non est locus fraudi, sicut in resignatione simplici; cum permutatio beneficiorum reciprocam beneficij resignationem contineat, eaque de causa in supradicta constitutione Pij V. expressè permittuntur permutationes beneficiorum, vel officiorum iuxta canonicas sanctiones, & Apostolicas constitutiones; quæ autem hæc sunt, tradit Azor. 2. *par. in fin. lib. 7. c. 26. q. 26.* & iuxta dicemus

S. II.

Quæ beneficia, & coram quo superiore renunciarî possunt.

- 1 Superioris auctoritas semper necessaria est.
- 2 Resignationem sub conditione solus Pontifex admittit potest, simplicem ordinarius. Et quis hic ordinarius sit.
- 3 Vicarius Episcopi non habet potestatem admittendi resignationes, nisi ei concedatur.
- 4 Capitulum sede vacante hanc potestatem habet.
- 5 Omnia beneficia, esto reseruatâ sint, possunt purè & simpliciter resignari coram ordinario.
- 6 Qualiter beneficium, ad cuius titulum es ordinatus, resignare potes.
- 7 Beneficium, quo per delictum es priuatus, vel venis priuandus, plures censent te resignare non posse.
- 8 Beneficium, quo priuandus venis, resignare poteris absolute.
- 9 Item in fauorem.
- 10 Extenditur, esto alius tuum beneficium impetrasset in eorum priuationis.
- 11 Apponitur limitatio, nisi scires impetrationem ab alio factam sed non admittitur.
- 12 Extenditur doctrina ad resignationem ex causa permutationis.
- 13 Quid dicendum de beneficiis, quibus ipso iure per delictum priuatus es?

1 **C**eterum est superioris auctoritatem necessariam esse ad resignationem; siue resignatio sit pura, siue sub conditione. constat ex c. *admonet. c. vlt. de renunciat.* Ratio autem huius decreti ea est, ne beneficia Ecclesiastica reuertantur bona patrimonialia, de quibus liberè beneficiatus potest disponere, & ne debito minuito, etiam acquirit Ecclesia priuatur. Quod si aliquis absque auctoritate superioris beneficium renunciet, renunciatio non tenet, nec beneficium vacat etiam quoad resignantem; sed potest beneficium administrare, quouique in pœnam delicti commissi beneficio priuatur à superiore, vt verè priuari potest. Ab hac doctrina excipiendum est ius ad beneficium præsentatione, nominatione, seu electione, aut collatione non acceptata acquiritur, cui propterea auctoritate cedere potes. Quia non cedis beneficio, sed iuri ad illud. Idemque est de cessione iuris in beneficio litigioso; quæ omnia latius dicemus *in vlt. de relig. disp. de simonia. punct. 17.*

2 Si sub conditione resignatio fiat, solus Pontifex eam admittit potest, vt tenent omnes doctores (excipe resignationem ex causa permutationis, quæ ab ordinariis potest expediri). Ordinarij namque solum possunt simplicem, & puram resignationem admittit ex causis superius allegatis, vt in supradicta constitutione Pij V. cauetur, alioquin simoniam contractent.

3 Qui autem sit hic superior ordinarius, qui has resignationes simplices admittit potest? Respondeo eum esse, qui potestatem habet instituendi, & destituendi. Quia renunciatio beneficij est quædam beneficij depositio. Debet ergo fieri coram eo, qui deponendi à beneficio potestatem habeat. Quocirca si ad inferiorum Episcopo competat beneficij collatio, qui tamen à beneficio beneficiatum amouere non potest, non poterit coram illo fieri beneficij resignatio. sic Gloss. *cl. m. 1. de renunciat. & Panor. in c. admonet. de renunciat.* Azor. 2. *par. in fin. lib. 7. c. 19. q. 7.* August. Barbofa allegat. 96. n. 4. & multis allegatis Garcia 11. *par. de benef. c. 3. §. 1. n. 251.*

4 Hinc fit vicarium Episcopi non habere potestatem admittendi resignationes, nisi ei ab Episcopo expressè concedatur; quia non habet potestatem amouendi clericum à beneficio *cap. 2. de vicarij officio. in c. & multis relatis docet Garcia 11. par. de benef. cap. 3. num. 255.* Barbofa allegat. 54. num. 66. Quod adeo re-

rum est, vt esto illi concessa sit potestas conferendi beneficia, non censatur concessa potestas admittendi resignationes; aut contra, quia sunt diuersa. Barbofa *supra. num. 67.* Garc. 11. *p. c. 3. num. 163.*

4 Fit secundo capitulum sede vacante potestatem habere admittendi resignationes purè factas; quia succedit Episcopo in omnibus, quæ sunt iurisdictionis ordinariæ, exceptis casibus à iure expressis. Cum autem admissio resignationis pertineat ad Episcopi iurisdictionem, neque inueniatur in iure excepta capitulo, sit sanè ad ipsum pertinere. Flamin. lib. 7. *de resign. q. 23. n. 20.* Azor. 2. *par. lib. 7. c. 19. q. 7.*

5 Si vero de beneficiis resignandis loquamur, omnia beneficia siue reseruatâ sint, siue non, possunt purè, & simpliciter coram ipsis resignari. Nam licet ordinarij beneficia reseruatâ prouidere non possint, eorum tamen resignationes optime possunt admittit. Quia nullibi est prohibitum. Et sic possunt ordinarij à beneficiis reseruatâ clericis delinquentes amouere, ita possunt eorum beneficiorum resignationes admittit. Flamin. lib. 7. *de resignat. q. 14. n. 5.* Aug. Barbofa allegat. 69. n. 23. Azor. 2. *par. lib. 7. q. 9. c. 26.* Item possunt beneficia iuris patronatus, inconsulto patrono, coram ordinariis resignari, non tamen prouideri; quia in resignatione pura non præiudicatur patrono, bene tamen in collatione. Azor. *dicto lib. 7. c. 25. q. 4.* Beneficio item litigioso cedere potes gratia, & fauore colligantis, quia hac cessione licem extinguis. Non tamen potes in alium transfere, donare, aliquo modo cedere, iuxta *text. in c. 2. ne lite pendente in c. & tradit Azor. 2. par. lib. 7. c. 25. q. 3.*

6 Quocirca solum de duplici beneficio est aliquis difficultas, an resignari possit? Primo de beneficio, ad cuius titulum sacer ordinatus es. Secundo de beneficio, quo ratione delicti es ipso iure priuatus, vel venis priuandus: Et quoad primum regula certissima est; si non habes vnde te sustentare possis, nullam esse resignationem, nisi hac qualitate expressa; quia est expressè contra Trident. *sess. 21. cap. 2. de reformat.* Quod non solum habet vetum in resignatione facta coram ordinario, sed etiam in manibus Pontificis. Nam concilium absolute loquitur, neque Pontifex præsumendus est velle decreto ita prudenti derogare.

Quod si de facto habes vnde commodè viuere possis, vel beneficium cum pensione sufficienti ad te sustentandum resignes, iam verideri intentioni concilij satisfacere. Ergo poteris tunc beneficium resignare, quin exprimas fuisse ad illius titulum ordinatum. Aliqui hoc concedunt, sed immerito. Nam licet satisfactum sit concilij, non tamen eius dispositio. Adde neque intentioni concilij fuisse satisfactum, non enim concilium mentionem illius qualitatis expostulauit in resignatione faciendâ eo solo sine, vt ordinatus haberet vnde commodè viuere posset, sed etiam vt ita firmiter haberet, vt non posset se ea commoditate priuare; quare amittens resignationem beneficij, ad cuius titulum ordinatus es, poterit loco beneficij patrimonium, vel pensionem subrogare, ita vt inualida sit illius alienatio; sicut est inualida alienatio beneficij ad cuius titulum es ordinatus. Quæ omnia fieri non possunt nisi in resignatione illam qualitatem exprimas; tenet ergo eam exprimere, tametsi aliunde habeas vnde te sustentare, possis, sic Garcia *de benef. 2. p. c. 5. per totum, specialiter de n. 214.* August. Barbofa allegat. 19. n. 35.

7 Quoad secundum de beneficio, quo es ipso iure priuatus ob delictum, vel venis priuandus, non de iure doctores, qui sentiant in vtroque casu te non posse tale beneficium resignare in fauorem, bene tamen posse absolute, & simpliciter resignare. Quia in resignatione simplici, & pura, nullum videtur prouidendi fieri præiudicium. Fit tamen ex resignatione conditionali, cum ex illa obligetur prouidere beneficium secundum voluntatem resignantis; & posito delicto, facta que priuatione liberè prouidetur esse.

8 Cæterum vt cum distinctione procedamus, prius dicendum est de beneficio, quo per delictum venis priuandus, deinde de beneficio, quo ipso iure priuatus es. Et quidem te posse beneficium, quo priuandus venis, resignare purè, & simpliciter ante priuationem, sed omnes doctores firmant, cum Glossa *in c. 2. vt lite pendente lib. 6.* vt videtur est apud Ioann. Gucci. *lib. 3. canon. quest. cap. 5. d. num. 29.* Couart. *in l. m. si furiosus de homicidio 2. p. rel. §. 3. n. 7.* Flamin. *lib. 3. de resignat. q. 16.* Garcia 1. *par. de benef. 3. d. n. 62.* Ratio est superius dicta; quia nemini præiudicium caulas, cum beneficium prouidendum remittis, imo tibi gratum haberi potest, quod priuationem futuram præuenis. Quapropter si accusatus sis de homicidio, perjurio, aliove crimine, ob quod beneficio priuandus esses, posses ante priuationem ipso facto beneficio cedere quia non cedis beneficio litigioso, sed beneficio ritè, & pacificè possessio esse ex timore priuationis futuræ ob crimen commissum: sic relati doctores.

9 Quod autem in supradicto casu possis beneficium in fauorem resignare, docent Ioann. Gucci. Couart. Flamin. & Garcia *supra*, & alij apud ipsos. Et ratio est efficax, quia regulariter cullibet datum est proprium beneficium resignare in fauorem; sed ob commissum delictum hæc potestate non reperitur priuatus, cum non reperitur priuatus ipso beneficio. Ergo poterit